

усавршавањем војне вештине, па све до краја тог славног, трњем и ловорима, посутог животног пута 1921. године. Аутор овог поглавља, потпуковник Милорад Прелевић, главно тежиште у овој биографији ставља на важне историјске догађаје у којима је војвода Мишић активно учествовао, опisuјући их доста опширно и притом се, неретко, удаљавајући од војводине личности, али то му се не може узети за недостатак, пошто тиме још пластичније дочарава животни пут прослављеног војсковође.

Централни део овог каталога, који како сам већ поменуо, представља избор фотографија, из сталне изложбене поставке, смештене у кући Живојина Мишића (фотографије је изабрао аутор трећег поглавља потпуковник Прелевић). У каталогу налазимо тачно сто фотографија распоређених хронолошким редом, од фотографије младог каплара Мишића (из 1875) па све до фотографије остарелог војводе Мишића, снимљене неколико месеци пред смрт, као и фотографије сахране и војводиног споменика на Новом гробљу у Београду. Као што треће поглавље речима приказује живитни пут овог војног генија, тако ове фотографије приказују тај исти пут — али у слици, те између осталих овде срећемо и следеће фотографије: потпоручник Мишић са мајком 1881; мајор Мишић као ађутант краља Александра Обреновића 1895; пуковник Мишић са рођацима у Струганику 1902; генерал Мишић у Скопљу 1912; Мишић као војвода одмах по добијању тог чина децембра 1914. године. Поред оваквих фотографија на којима се налази Живојин Мишић, велики је број и оних на којима нема Мишића, али које приказују славну, али и тужну епопеју, кроз коју је прошао наш народ. Такве су фотографије на пример: Извиђач на Дрини августа 1914; вешање жена у Мачви августа 1914; повлачење српске војске из отаџбине; прелаз преко Албаније; спуштање умрлих српских војника у плаву гробницу; погинули пешадинац у наручју свог брата на Кајмакчалану. На овај начин помоћу фотографија, пластично се приказује целокупан животни пут прослављеног војсковође, који је тај пут прешао заједно са својим народом, делећи све његове тегобе, да би га на крају тај народ овенчао највећим одликовањем — незаборавом.

На крају каталога налазимо кратак резиме писан на три светска језика — тачније, писан, на језицима савезника из првог светског рата: француском, енглеском и руском.

Све у свему, ова књига представља велики допринос културној баштини нашег краја, дајући у речи и слици један изврстан приказ живота војводе Мишића, као и његовог времена чији је активан чинилац био својом личношћу и делом, а истовремено, на изванредан начин репрезентује и спомен-комплекс војводине родне куће — што јој је и основна намена.

Књига је изишла из штампе 1987. године у издању Самоуправне интересне заједнице друштвених делатности Скупштине општине Мионица и Народног музеја Ваљево.

Посебну захвалност дугујемо професору архитектуре Александру Радојевићу за изванредно урађено ликовно — техничко решење каталога, као и Графичко-издавачкој радној организацији „Милић Ракић” из Ваљева за одлично урађен њихов део посла.

Владимир Кривошејев

Јован Племић: **СТАРЕ И РЕТКЕ КЊИГЕ 1818—1900**, Ваљево 1987, 35.
СТАРЕ И РЕТКЕ КЊИГЕ 1818—1900, II, Ваљево 1988, 58.

До данашњих дана много је књига написано. Може се поставити питање: Да ли објављене књиге проналазе пут до сваког потенцијалног читаоца? На ово питање одговорићемо једноставно: Не. Иако, постоје библиотеке као сабирни центри, издатих књига, многе књиге нису дошле до

руку читалаца. Књизи није потребна реклама већ обавештење, да она постоји и место где се она налази.

Једна од публикација, чији излазак свакако треба поздравити је каталог „РЕТКЕ И СТАРЕ КЊИГЕ 1818—1900” I и II, који је издала „ВАЉЕВСКА ГИМНАЗИЈА В. И. ЛЕЊИН” — Ваљево. Овим каталогом, омогућава се ширем кругу љубитеља књиге, да се упознају са фондом старих и ретких књига, које су похрањене у библиотеци Ваљевске гимназије. Читалац, коме је нека од ових књига потребна, било за научну употребу, или пак за задовољење своје знатижеље, моћи ће сада на брз и једноставан начин, доћи до жељене књиге, што је уосталом и један од циљева издавања каталога.

За сваку похвалу је представљање јавности књига, које су биле до сада ван употребе, и сигурно би још времена протекло док не би угледале светлост дана, да их аутор каталога Јован Племић, није пронашао и на одговарајући начин публиковао.

Каталог је штампан у два дела, у првом је дат попис књига на српском и хрватском језику, штампаних ћирилицом и латиницом, а други је збирка наслова књига објављених на страним језицима (енглеском, италијанском, руском, француском и чешком), које су многим путевима стизале у Ваљево. Први део каталога садржи 159, а други 121 наслов. На овом месту потребно је рећи нешто и о самим књигама. Представљене су књиге из области хуманистичких и природних наука, као и књиге лепе књижевности. Интересенти могу наћи наслове из друштвених наука: географије, историје, педагогије, политичке економије, права, социологије, филологије и философије. Од егзактних наука заступљени су наслови из: биологије, геологије, математике, медицине, механике, физике и хемије. Информацијама које пружа каталог, може се задовољити знатижеља људи, који би се бавили изучавањем историјске грађе, а добило би се и доста материјала за разумевање наставних програма традационог школства у Србији, па и у Ваљеву.

Други део каталога, садржи наслове дате на страним језицима, тако да заинтересовани који не знају језике, не могу бити упућени у садржај фонда приказаних књига. Зато се може дати, озбиљна замерка аутору, јер је направио пропуст, што није дао превод наслова са страних језика на српскохрватски.

На крају, може се констатовати, да је овај подухват веома успешан и да би требало наставити са радом на издавању каталога, не само књига које се налазе у друштвеном власништву, него би требало проширити рад и на приватне библиотеке. Сигурно је да би се и у приватним библиотекама, нашло доста вредних и ретких књига, а уз разумевање власника, могле би и те књиге доћи до руку читалаца.

Исцрпан и садржајан предговор, овом издању каталога дала је др Марија Исаиловић.

Слободан Стојковић

ТУРСКИ КАТАСТАРСКИ ПОПИСИ НЕКИХ ПОДРУЧЈА ЗАПАДНЕ СРБИЈЕ XV И XVI ВЕК I т. 1984, стр. 640; II т. 1985, стр. 563; III т. 1985, стр. 491.

Предео и приредио за штампу Ахмед Аличић. Издавач: Историјски архив Краљево, Међуопштински историјски архив Чачак и Историјски архив Титово Ужице.

Оригинали текстова ових извора чувају се у Архиву Председништва Владе Републике Турске, у фонду финансијских тефтера, под инвентарним бројем 5 м. Део ових тефтера чува се и у Националној библиотеци у Бечу, а микрофилмови и фотокопије поменутих катастарских књига чувају се у Оријенталном институту у Сарајеву.